

فقه فناوری اطلاعات و ارتباطات

حریم خصوصی

جلسه پانزدهم : حکم حریم خصوصی، بحث روایی

۹۲/۱۱/۲۸

یک جلسه تعطیل بوده

بررسی ادله لفظی حرمت حریم خصوصی: روایت ۶- نهی از سرک کشیدن به منزل همسایه

و نهی از سرک کشیدن به منزل همسایه
..

و نَهَى أَنْ يَطَّلَعَ الرَّجُلُ فِي بَيْتِ جَارِهِ وَ قَالَ مَنْ نَظَرَ إِلَى عَوْرَةِ أَخِيهِ الْمُسْلِمِ أَوْ
عَوْرَةِ غَيْرِ أَهْلِهِ مُتَعَمِّدًا أَدْخَلَهُ اللَّهُ تَعَالَى مَعَ الْمُنَافِقِينَ الَّذِينَ كَانُوا يَبْحَثُونَ عَنْ
عَوْرَاتِ النَّاسِ وَ لَمْ يَخْرُجْ مِنَ الدُّنْيَا حَتَّى يَفْضَحَهُ اللَّهُ إِلَّا أَنْ يَتُوبَ (کتاب من لا يحضره

الفقيه، ج ۴، ص ۱۳)

بررسی ادله لفظی حرمت حریم خصوصی: روایت
۶- نهی از سرک کشیدن به منزل همسایه

و نَهَى أَنْ يَطَّلَعَ الرَّجُلُ فِي بَيْتِ جَارِهِ (کتاب من لایحضره الفقیه، ج ۴، ص ۱۳)

اطَّلَع علیه یعنی دیده‌ور (و آگاه) شد بر وی و بدید او را، اَطَّلَعَ الجبل یعنی از کوه بالا رفت. اَطَّلَعَ علیه یعنی بر او اشراف یافت. اکثر اهل لغت اطلاع را به معنای اشراف و آگاهی بر چیزی معنا کرده‌اند. در اینجا نیز منظور از اطلاع صرف بالا رفتن از پشت بام و مانند آن نیست بلکه منظور آگاهی از درون خانه است. بالا رفتن در خانه همسایه کنایه از آگاهی یافتن از امور داخل آن و سرک کشیدن به درون آن است. اطلاع در لغت وقتی با علی متعدی می‌شود به معنای آگاهی یافتن بر چیزی یا کسی است و وقتی با فی متعدی می‌شود بر سر محل وقوع اطلاع در می‌آید. به عبارت دیگر «اطلع علي قوم في دارهم» یعنی او بر قومی در خانه‌اشان اطلاع یافت. مثلاً با سرک کشیدن به داخل خانه‌اشان از آنها یا از کار آنها آگاه شد.

بررسی ادله لفظی حرمت حریم خصوصی: روایت
۶- نهی از سرک کشیدن به منزل همسایه

5 - hOIE OE -

قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ مُوسَى بْنِ بَابَوَيْهِ الْقُمِّيُّ الْفَقِيهُ نَزِيلُ الرَّيِّ
مُصَنَّفُ هَذَا الْكِتَابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ وَ أَرْضَاهُ رُوِيَ عَنْ شُعَيْبِ بْنِ وَاقِدٍ عَنِ الْحُسَيْنِ
بْنِ زَيْدٍ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ عَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ بْنِ
أَبِي طَالِبٍ ع قَالَ نَهَى رَسُولُ اللَّهِ ص عَنْ ...

W ؟ ۵ ؟ ت ا - i | ء - ؟ s h ت w ؟ ۵ h ؟ ت ا صا l M f l

s h ت - ء \ i ء s h

بررسی ادله لفظی حرمت حریم خصوصی: روایت
۶- نهی از سرک کشیدن به منزل همسایه

٥ -h -ء \ h w ŮE.Î ŮAEÏ; OE-Ůqĥ- ŮŮ

حَدَّثَنَا الشَّيْخُ الْفَقِيهُ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ مُوسَى بْنِ بَابَوَيْهٍ
الْقَمِّيُّ رَحِمَهُ اللَّهُ قَالَ حَدَّثَنَا حَمْزَةُ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ جَعْفَرٍ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ زَيْدٍ
بْنِ عَلِيٍّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ ع قَالَ حَدَّثَنِي أَبُو عَبْدِ اللَّهِ الْعَزِيزُ
بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ عِيْسَى الْأَبْهَرِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو عَبْدِ اللَّهِ مُحَمَّدُ بْنُ زَكَرِيَّا الْجَوْهَرِيُّ
الْغَلَابِيُّ الْبَصْرِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا شُعَيْبُ بْنُ وَاqِدٍ قَالَ حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ زَيْدٍ عَنِ
الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ عَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ ع قَالَ: نَهَى رَسُولُ
اللَّهِ ص... (الامالي، ص ٤٢٢)

بررسی ادله لفظی حرمت حریم خصوصی: روایت
۶- نهی از سرک کشیدن به منزل همسایه

حَدَّثَنَا الشَّيْخُ الْفَقِيهُ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدٌ بْنُ عَلِيٍّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ مُوسَى بْنِ بَابُوئِهِ الْقُمِّيَّ رَحِمَهُ اللَّهُ قَالَ حَدَّثَنَا حَمْرَةَ بِنْتُ مُحَمَّدٍ بِنِ أَحْمَدَ بْنِ جَعْفَرٍ بِنِ مُحَمَّدٍ بِنِ زَيْدٍ بِنِ عَلِيٍّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ بِنِ أَبِي طَالِبٍ ع قَالَ حَدَّثَنِي أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَبْدُ الْعَزِيزِ بِنُ مُحَمَّدٍ بِنِ عِيْسَى الْأَبْهَرِيِّ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو عَبْدِ اللَّهِ مُحَمَّدٌ بِنُ زَكَرِيَّا الْجَوْهَرِيُّ الْغَلَابِيُّ الْبَصْرِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا شُعَيْبٌ بِنُ وَاقِدٍ قَالَ حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بِنُ زَيْدٍ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ آبَائِهِ عَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ ع قَالَ: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ ص...

Ai»Î Ũ li l s -h _l AEĬNh'h_e i ا ث Q s -h¹ NĚY ^ ũœE' hCÈ .hî l CÈ†ÊÎ l × Ì...
 Î ŨC° Ğĭ Ū ÉĤÔ ŨŮ Ô ŨŮ ÑÓk ÉĤÑhCŮUË l CÈ- 'hQ ء ج ŨŮÎ ŨŮ ÌŮ s -h¹ ÒN
 s -hQ ÒÉä ~ GÖE
 s -hQ%D il l LhŮ Ü Î l CÈ†ÊÎ l ' Ū °CEn
 'hÚ i } İ ÑQÒ ء ب Ůİ È ÑÍ ixCÈ E' hÑQÒ ا خ - Ō Ū Ö Ñ' hi l l Î l CÈ†Ê
 Î ŨCŮUËAEĬh ج ti h_e Ñh'hî t Ó Ô -Ñil Q CŮUËAEĬf Ö Î l CÈ .h imGOh™ <iu-h
 CĤQÒ AEĬ_ Ô -ÑÎ t Ó \ ÑOE AEĬÑhj iu 'hs h_e Î ŨQ CEl ÛCŮ CĤQÜE
)Ò UËAEĬi..i} Dtit Í\ il ء Ô¹ ÒNÜ<ÑE.it
 ÉĤÑ<Q CŮ_ i \ CÈ CŮ CŮ Ů Ů Ñ خ ؟ hĩ š mĜ Ů† Ğĭ l UÈ Î l CŮ Î l Î Ů† Ğ
 ا ط Úhî lhÑÍ kÖY \ _h ' ŮÉ- ° ŮÖ _l s ll th ÑhNs ا پ ؟ ll Ôh Ñh¹ <iY
)؟ h_l AEĬs h_e Ñh'h
 k u_ _ Ñh'h_s h_e ù Ũ ŮŮiCŮQ s -hCENÎ l k Ů> w ŮE.CÈ- _ AEÀœÉCÈ- ŮCŮ
 ž ا _ k u_ _¹ NĚY Ům)s ~ Ů il ء Ůİ È Î Ů_ Ñh'h ا آ . Ñs -hOE AEĬ ا ح
 AEĬ ŮO† CÈ†ÊÎ l CÈ .hÑi l l Î l CÈ†ÊÔ -Ñil Ñh'h# h_e ei \\$ا _ r i h_e ؟ \
 s -h _l

بررسی ادله لفظی حرمت حریم خصوصی: روایت
۶- نهی از سرک کشیدن به منزل همسایه

وَنَهَى أَنْ يُطْلَعَ الرَّجُلُ فِي بَيْتِ جَارِهِ (كتاب من لا يحضره الفقيه، ج ٤، ص ١٣)

_l k } °t w ŮE.Î Ũİ <Ò ÚĤŎŞ ‘hi | ł Î l ÇÈ† ĚQ s — hÓĖ w ŮE.. Ā _ Î Ũ İ Õ
‘hh Åĥ—Î Ũİ<Ŏ%Ĭ ĘÇŌŰĖj İŎ _ NñÑÇŲÜĔÅĥ—ÇNÎ l k Ü> ‘hh Í \ s È Ñ
Úlių ‘hh w ŮE.Î ŨĖā~ ÇÔË¹ <iY| ح ÉĤŎQ s ,Ăj İŎ _ NñÑ ؟ ا pČŪ î ll Ũ ...
s —h ÓÒ Éā~ ÇÔË k Çş ÚłĦ l UĒ : %Ō ÑŎÇ ÑŎĖ üshUĔY üsh ة Ÿ ÜäĤĥŎ
Î ŨŐ iîÈ w ŮE.Î ŨŮĐ ε i ل ŨŶ† Ěs Ö Ô ’ ŮÑs Ö Î ŨŌŐ)s —h _ ع\اضا
)ÇŲÜĔY iũ ħŌı _ Ç il w ŮE.Î Ũ‘hÚ İŎ ŮŮ Ñ؟ ε h Ó ŮŊŎ Ò w ŮE..

r Ɔ ‘hÍ iceİ š t\ ̣- Î Ü4Eil Å0%o Î Ü Ì Õ- ̣h s 1 5 11 s Ɔ< ÜŒ 5w ŨE. s Ɔ<

Let

بررسی ادله لفظی حرمت حریم خصوصی: روایت
۶- نهی از سرک کشیدن به منزل همسایه

وَنَهَى أَنْ يَطَّلِعَ الرَّجُلُ فِي بَيْتِ جَارِهِ وَقَالَ مَنْ نَظَرَ إِلَى عَوْرَةِ أَخِيهِ الْمُسْلِمِ أَوْ عَوْرَةِ غَيْرِ أَهْلِهِ مُتَعَمِّدًا أَدْخَلَهُ اللَّهُ تَعَالَى مَعَ الْمُنَافِقِينَ الَّذِينَ كَانُوا يَبْحَثُونَ عَنْ عَوْرَاتِ النَّاسِ وَلَمْ يَخْرُجْ مِنَ الدُّنْيَا حَتَّى يَفْضَحَهُ اللَّهُ إِلَّا أَنْ يَتُوبَ

r Ɔ ‘hí iceĩ š t\ ε- Î Ü̇il ÅÖ% Î Ü̇l ÌŌ_-h s | ɔ | l s ǻ UÖ 5w ŮE.s ǻ
Ô ÊÕÍ \ Ô u_ äil õ iĐËÔ iŪs —hí Ů Nî uiŬæŴÃ õ iĐËÔ iŬ-ä şh)_ h | ɛ t
s —hí uiŬæŴÃ ε ض
it Ů h_ hí \ | l Ñ_- ε äil Ů İŌŮi% d l æ~ ĭ Ô ? _| æŲŲ ŊŮİE üshæÿ | mi p
Î uiŬæŴÃ ŊŮİ İŌŮi%A Ō Í Ůe; | ɜ õ iĐËÔ_ı Î ŮŮŲ ŲŲœĖh Ůi% ε-
s —hŮ İŌæYÒ % | ɔ ǻ Ů İŌŮi%A Ųh ‘hæŴÃ s —hí \ ε- ‘h
äuh خ ا ε- Ñäuhr | y AİC Ō i} Ů_- Í \ | ı Ñ_-k æuYÒ %i} Ů_- Í < Ō Ů İŌ
(ŮhæËŮ İŌŮs mĭM° È¹ i_thī Ů \ ) s —hí < Ō
Í iceĩ ÑŮÜEŮt h s YÖ %õ iŲŲ ŮİCE il ÚŲÎ Ůil ĭm ŮÈ | | h’ Ůw ŮE.. ı
s —hí iÈ È h_h l ŮŮŮs mĭæŲŲæË
ε- Ô i \ ) s ~ ŮÍ \ | t ÑÑñŮÈ | ‘hÆ EÉN ŮÈ | Ô s —hī Ů - Äİu.hŮŮ
, Ů ٩ | l Ñİ ŮæpŮÈ | | t r äİ | ‘h ٩ | l ÚĐŮL_h < Ų Ñ-Ų Ñ | , Ů | _r h
ε | IŮŮÈ | l Í \ ı ‘hŲ ŮŲÁ i l Ůlw ŮE.Î ŮM i_Ů Ůİ ŮæpŮÈ | ‘hÆ E
ù Ů_- h iŲ \ Éã~ ŮİE | hr | ɔ MEl Ô Ó Ų Í ŲÄİŲAr i»ñ_- | mi pí iŞ— Ų } È
s —h _| ε | ض | s liug

بررسی ادله لفظی حرمت حریم خصوصی: روایت
۶- نهی از سرک کشیدن به منزل همسایه

Ô s -hœ AEIÄI-ãhj lœxj iuœ - ÔË- ا ا ا lh'hAœw Ůœ.-

حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ مُوسَى بْنِ الْمُتَوَكِّلِ قَالَ حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ قَالَ حَدَّثَنِي
مُوسَى بْنُ عِمْرَانَ قَالَ حَدَّثَنِي عَمِّي الْحُسَيْنُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ حَمَّادِ بْنِ عَمْرٍو الصِّينِيِّ عَنْ
أَبِي الْحَسَنِ الْخُرَّاسَانِيِّ عَنْ مُيَسَّرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِي عَائِشَةَ
السَّعْدِيِّ عَنْ يَزِيدَ بْنِ عُمَرَ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي
هُرَيْرَةَ وَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ قَالَا خَطَبَنَا رَسُولُ اللَّهِ ص قَبْلَ وَفَاتِهِ وَ هِيَ آخِرُ خُطْبَةٍ
خَطَبَهَا بِالْمَدِينَةِ.... وَ مَنْ اطَّلَعَ فِي بَيْتِ جَارِهِ فَنَظَرَ إِلَى عَوْرَةِ رَجُلٍ أَوْ شَعَرَ امْرَأَةٍ
أَوْ شَيْءٍ مِنْ جَسَدِهَا كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ أَنْ يُدْخِلَهُ النَّارَ مَعَ الْمُنَافِقِينَ الَّذِينَ كَانُوا
يَبْتَغُونَ عَوْرَاتِ النَّاسِ فِي الدُّنْيَا وَ لَا يَخْرُجُ مِنَ الدُّنْيَا حَتَّى يَفْضَحَهُ اللَّهُ وَ يُبْدِيَ
لِلنَّاسِ عَوْرَتَهُ فِي الْآخِرَةِ (ثواب الاعمال، ص ٢٨٢)

سند روایت: از حماد بن عمرو تا ابی سلمه همه افراد مجهولی هستند و سند روایت ضعیف است.

روایت دلالت بر حرمت سرک کشیدن در خانه همسایه دارد. دلالت آن مشابه حدیث قبل است در اینجا به مصادیقی از عورت غیر اهل (مو و بدن) اشاره شده است.

بررسی ادله لفظی حرمت حریم خصوصی: روایت ۶- نهی از سرک کشیدن به منزل همسایه

۳- وَ يَسْنَادُهُ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ ع قَالَ
قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ص مَلْعُونٌ مَنْ أَطْلَعَ عَلَى جَارِهِ. (الاشعثيات، ص ۱۶۴)

در سلسله اسناد کتاب اشعثیات بعد از محمد بن الاشعث نام اسماعیل بن موسی بن جعفر علیه السلام که پسر موسی بن جعفر علیه السلام بوده و نیز نام موسی بن اسماعیل نوه امام آمده است ولی توثیق صریحی از آنان در دست نیست.

- نجاشی نام کتابی را ذکر کرده که این پسر از پدرش از امام موسی بن جعفر علیه السلام نقل کرده است.

- کشی می نویسد وقتی صفوان بن یحیی در سال ۲۱۰ در مدینه فوت کرد امام جواد علیه السلام حنوط و کفن او را فرستاد و به اسماعیل بن موسی امر کرد که بر او نماز گزارد. (الکشی، ص ۵۰۲) ظاهراً ایشان همان اسماعیل است که عموی امام جواد علیه السلام بوده و این نقل قول بر جلالت قدر او دلالت دارد.

- به نظر می رسد که فرزند و نوه امام بودن به تنهایی کافی برای وثوق به آنهاست چون اگر همچون فرزند نوح ناخلف می بودند حتماً اصحاب امام احوال آنان را نقل می کردند همان طور که در عبدالله افطح پسر امام صادق علیه السلام نقل کرده اند.

- البته این ادله برای اثبات صحت سند قطع آور نیست. ولی با توجه به روایات مشابه دیگر اطمینان به صدور حاصل می شود.

بررسی ادله لفظی حرمت حریم خصوصی: روایت ۶- نهی از سرک کشیدن به منزل همسایه

و نَهَى أَنْ يَطْلُعَ الرَّجُلُ فِي بَيْتِ جَارِهِ - مَلْعُونٌ مَنْ اِطَّلَعَ عَلَى جَارِهِ

در اینجا از تصرف در حریم خصوصی دیگران به معنای اطلاع و آگاهی از آن نهی شده است. اطلاع و آگاهی نوعی تصرف است که در هر چهار حوزه حریم خصوصی یعنی حریم خصوصی هویتی، مکانی، ارتباطاتی و افعالی جاری است. حال باید دید نسبت حرمت آگاهی از منزل دیگران چه نسبتی با هر یک از این حریم‌های خصوصی چهار گانه دارد.

اول، حریم خصوصی هویتی: وقتی کسی به منزل دیگری نگاه می‌کند ممکن است بر حالات جسمانی یا نفسانی همسایه خود مشرف و آگاه گردد بنابر این این نهی در حدیث اول به اطلاقش این حوزه را شامل می‌شود. تصرفاتی از قبیل نگاه، مشاهده، توجه، مطالعه، آگاهی داخل در منطوق نهی است. چون اطلاع بر تمامی آنها صدق می‌کند. اگر آگاهی از همسایه بدون اذن او حرام باشد به طریق اولی نشر اطلاعات او به دیگران نیز حرام است چون عرفاً موجب آگاهی دیگران می‌شود. اما می‌توان گفت که این دسته از احادیث تصرفاتی همچون لمس، تماس، و معیت را شامل نمی‌شود.

حدیث سوم صراحت بیشتری بر نهی از آگاهی بر حالات جسمانی یا نفسانی دارد چون در آن به اطلاع از خود همسایه تصریح شده است. از این جهت حدیث سوم صراحت در این قسم دارد.

بررسی ادله لفظی حرمت حریم خصوصی: روایت ۶- نهی از سرک کشیدن به منزل همسایه

و نَهَى أَنْ يَطَّلَعَ الرَّجُلُ فِي بَيْتِ جَارِهِ - مَلُؤُونَ مَنْ اَطَّلَعَ عَلَى جَارِهِ

دوم: حریم خصوصی مکانی: در حدیث اول از آگاهی و اطلاع از درون خانه دیگران صراحتاً در این حدیث نهی شده است. بنابر این اگر تصرف مربوط به مکان، آگاهی از آن باشد صدر حدیث اطلاع از درون خانه را نهی کرده است. یعنی حتی اگر کسی در خانه نباشد اطلاع و اشراف بر خانه همسایه نهی شده و حرام است. ممکن است اموری در خانه خود نگهداری می‌کند که مایل نیست دیگران به آن نگاه کنند یا از آن آگاهی یابند. مثل این که در داخل خانه لباسهای زیر خود و اهلش را پهن کرده که خشک شود. بنابر این حتی اگر بداند کسی در خانه نیست نگاه کردن و اطلاع از درون خانه حرام است.

اما با دقت بیشتر در حدیث معلوم می‌شود که تقریر مطلب باید به نحو دیگری صورت گیرد. چون در لسان حدیث خانه ظرف اطلاع است نه مفعول اطلاع. یعنی در حدیث نیامده که «من اطلع علی بیت جاره» بلکه آمده «من اطلع فی بیت جاره» بنابر این متعلق اطلاع امری محذوف است. و در اینجا حذف، دلالت بر عموم دارد یعنی اطلاع از هر چیزی درون خانه خواه خود صاحب خانه باشد که داخل در قسم حریم خصوصی هویتی است یا وصفی مربوط به خانه یا چیزی درون خانه باشد که داخل در قسم حریم خصوصی مکانی است.

بررسی ادله لفظی حرمت حریم خصوصی: روایت ۶- نهی از سرک کشیدن به منزل همسایه

وَ نَهَى أَنْ يَطَّلَعَ الرَّجُلُ فِي بَيْتِ جَارِهِ - مَلُؤُونَ مَنْ اَطَّلَعَ عَلَى جَارِهِ

- ولی این که او چه سفرهایی را رفته و در چه مکان‌های دیگری غیر از خانه حضور یافته است از منطوق صدر این حدیث خارج است.

- اگر تصرف مربوط به مکان، حضور و ورود در آن باشد به طریق اولی نهی شامل او هم می‌شود چون وقتی از اطلاع و اشراف بر خانه دیگری نهی شده باشد به طریق اولی از ورود و حضور بدون اجازه در آنجا نیز نهی صورت گرفته است چون ورود و حضور در خانه نوعی اطلاع نزدیکتر از درون خانه است.

- ظاهراً همسایه بودن خصوصیتی ندارد طوری که اگر به خانه غیر همسایه نیز سرک بکشند نهی شامل آن مورد نیز می‌شود بنابر این ذکر همسایه به دلیل کثرت ابتلا بوده است. -ظاهر حدیث اول خصوصیت خانه است طوری که سرایت نهی به محل کار یا اتاق شخصی نیازمند قرینه است.

بیان اول این است که بگوییم بیت محلی برای رفتارهای خصوصی است و به آن جهت به خانه بیت اطلاق شده که محل پناه و رجوع به ویژه هنگام شب است. بنابر این هر جای دیگری نیز که چنین باشد اطلاع در آن منهی عنه است. از این رو این احادیث اطلاع از احوال شخصی در محل کار و نیز در اتاق شخصی را نیز شامل می‌شود.

بیان دوم این است که بگوییم ذکر بیت از باب مثال است نهی هر جای دیگری که اطلاع از حوزه حریم خصوصی باشد، را نیز شامل می‌شود. بنابر این اطلاع از محل کار و اتاق شخصی را نیز شامل می‌شود. از بین این دو، بیان اول نزدیکتر به صواب است.

ظاهر حدیث سوم روشن‌تر است چون همان طور که گفتیم همسایه خصوصیتی ندارد بنابر این هر نوع اطلاعی از اشخاص که بدون رضایت آنها باشد داخل در حدیث است چه در منزل باشد چه در محل کار چه در اتاق شخصی.

و الحمد لله رب العالمين